

Aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Ter informatie aan de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Auteur

[Redacted]

TER BESLISSING

Datum
5 juli 2024

Kenmerk
DGA-DAD / 63262685

nota

Beantwoording Kamervragen onderzoeksrapport
Mondo Verde

Kopie aan

Bijlage(n)

Parafenroute

[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]

Aanleiding

Op 31 mei heeft het lid Kostić (PvdD) kamervragen gesteld over dierentuin Mondo Verde, naar aanleiding van een kritisch rapport dat dierenwelzijnsorganisatie stichting Bite Back over het park heeft gepubliceerd. In dit rapport wordt felle kritiek geuit op het dierenwelzijn binnen de dierentuin en de manier waarop de dieren worden gehouden. Met bijgevoegde brief worden de vragen beantwoord.

Geadviseerd besluit

- U (MLVVN) kunt akkoord gaan met de antwoorden en de brief ondertekenen.
- U (SLVVN) wordt over de beantwoording geïnformeerd, aangezien enkele vragen ook de NVWA betreffen.

Kernpunten

Toezicht en handhaving

- Nederland beschikt over ongeveer 60 dierentuinen. Zij hebben een vergunning nodig voor de dieren die zij tentoonstellen. RVO is verantwoordelijk voor vergunningverlening, waarbij onder meer getoetst wordt op dierenwelzijn, educatie, conservatie en veiligheid voordat een vergunning wordt afgegeven. De onafhankelijke experts van de visitatiecommissie dierentuinen kunnen RVO hierbij adviseren.
- RVO is ook verantwoordelijk voor de handhaving binnen dierentuinen. In opdracht van RVO inspecteert de NVWA bij de dierentuinen en rapporteert de bevindingen van de inspectie aan RVO. RVO beoordeelt vervolgens of en hoe bestuursrechtelijk wordt gehandhaafd.

- In de Kamervragen is ook aandacht voor de honden die gehouden worden op het terrein van het dierenpark. De NVWA is verantwoordelijk voor toezicht en handhaving bij onder meer hondenfokkers.

Situatie Mondo Verde

- In december 2023 verscheen een bericht in de (social) media met kritiek op de manier waarop de dieren in dierenpark Mondo Verde worden gehouden en zorgen over dierenwelzijn. Daarop zijn Kamervragen gesteld, die in maart jl. zijn beantwoord.
- Naar aanleiding van de berichtgeving heeft de NVWA in januari 2024 twee inspecties uitgevoerd om te controleren op naleving van dierenwelzijnsregelgeving bij verschillende diersoorten in het dierenpark. Op grond van de bevindingen van de NVWA heeft RVO geconcludeerd dat er destijds bij één diersoort sprake was een overtreding van het dierenwelzijn. Deze overtreding is direct hersteld.
- Er was in de berichtgeving met name aandacht voor het wolvenverblijf. Ten tijde van de inspectie werden daar geen wolven tentoongesteld vanwege een verbouwing. De wolven werden op een correcte manier achter de schermen gehuisvest. Dit blijft zo tot de verbouwing en vergunningverlening gereed zijn.
- Daarnaast was er aandacht voor het kamelenverblijf, dat nog niet onder de huidige dierentuivergunning valt. Mondo Verde is herstel aangezegd, wat betekent dat de dierentuin alsnog een vergunningsaanvraag heeft gedaan. RVO beoordeelt de aanvraag momenteel.

Aankondiging onderzoek bij Mondo Verde

- In mei 2024 verscheen het rapport 'Tralies en Tranen' van de stichting Bite Back. De kritiek in het rapport richt zich op de manier waarop de dieren in het park worden gehouden en op het dierenwelzijn. In het rapport staan foto's van situaties binnen het dierenpark en komen oud-medewerkers aan het woord over vermeende misstanden.
- Het rapport is een signaal dat LVVN en RVO aanleiding geeft om dierenpark Mondo Verde nader te onderzoeken. Mondo Verde geeft aan zich niet te herkennen in het rapport en werkt mee aan het onderzoek. Dit onderzoek kondigt u in de beantwoording van de Kamervragen aan.
- Dit onderzoek is nodig omdat RVO enkel kan handhaven op basis van een rapport van officiële toezichthouders. Op basis van het onderzoeksrapport van stichting Bite Back kan niet objectief worden vastgesteld dat zaken daadwerkelijk hebben plaatsgevonden, in welke context en wanneer. Bovendien komt de ernst van het geschetste beeld niet overeen met het beeld dat RVO en de NVWA van de dierentuin hebben na recente bezoeken en inspecties.
- Desondanks worden de signalen uit het rapport serieus genomen en wordt de dierentuin onderzocht. Dit onderzoek gaat verder dan reguliere inspecties die vooral gericht zijn op enkele dieren of verblijven en die uitgevoerd worden na ontvangen meldingen over dierenwelzijn. De volgende drie stappen worden ondernomen, waarbij RVO en de NVWA nauw samenwerken:

1. De NVWA zal een inspectie uitvoeren die zich onder meer richt op dierenwelzijn, zowel van de dierentuindieren als de aanwezige honden, de punten uit het onderzoeksrapport en de situatie achter de schermen in de dierentuin.
  2. De visitatiecommissie dierentuinen zal een schouw binnen de dierentuin uitvoeren om de situatie bij het dierenpark compleet in kaart te brengen. Zo kan worden onderzocht op welke punten de dierentuin voldoet aan de huidige inzichten voor dierenwelzijn en waar verbetering nodig is.
  3. Een verdiepende visitatie door de visitatiecommissie om in detail te kijken naar de verblijven, verzorging, veiligheid en educatie binnen de dierentuinen.
- De laatste twee stappen vormen een herbeoordeling van de aanwezige verblijven, ook degenen die vergund zijn. Uit de bevindingen van de inspectie en de herbeoordeling zal blijken welke stappen verder mogelijk ondernomen moeten worden.
  - Bij eventueel geconstateerde overtredingen wordt in de eerste plaats de mogelijkheid tot herstel geboden. Wettelijk gezien kan een vergunning niet zomaar worden ingetrokken.

Verhuizing leeuw

- In de Kamervragen is specifieke aandacht voor de verhuizing van een leeuw vanuit Mondo Verde naar een dierenpark in Indonesië. In artikel 4.11 van het Besluit houders van dieren is vastgelegd dat een dierentuin die dieren overdraagt ervoor moet zorgen dat de dieren op een plek terecht komen waar het houden, huisvesten en verzorgen van de dieren voldoet aan de eisen die we ook aan Nederlandse dierentuinen stellen. RVO heeft dit onderzocht in het geval van de leeuw en geconcludeerd dat de dierentuin aan deze verplichting voldoet.
- Dierenwelzijnsorganisatie Stichting Bite Back verzet zich tegen de verhuizing en had een Voorlopige Voorziening bij de rechtbank aangevraagd om de verhuizing van de leeuw tegen te houden. De zaak gaat echter niet door omdat Mondo Verde Stichting Bite Back heeft aangeboden dat zij een alternatieve bestemming voor de leeuw mag zoeken. Dit onder voorwaarde dat de locatie binnen een maand bekend is, voldoet aan de artikel 4.11 toetsing (Bhvd) en dit een dierentuin betreft, zodat de druk op de al overbelaste opvangcentra voor wilde dieren niet verder toeneemt.

Toelichting

- Dit is de derde set Kamervragen die binnen een aantal maanden over dierentuinen worden gesteld. Ook tijdens debatten in de Tweede Kamer worden regelmatig vragen over dierentuinen gesteld. Dit illustreert de veranderende en kritische blik vanuit de maatschappij op dierentuinen en het gebruik van dieren voor vermaak in het algemeen.